

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 19

14. svibnja 2015.

cijena 200 Ft

Foto: Timea Horvat

3., 15. stranica

Među braniteljima u Zagrebu na Skupu zajedništva - 100 % za Hrvatsku

Gibanicijada

6. stranica

Susret s maturantima

10. stranica

Shodište u Juri

11. stranica

Komentar

Tajna uspješnosti – red, rad i odgovornost

Hrvati s lijeve i desne obale rijeke Mure i u teškim povijesnim prilikama tražili su mogućnost da se međusobno povežu, međusobno trguju (makar na crno), jedan drugom pomažu, održavaju rodbinske i prijateljske veze. Kadšto je to bilo jako teško, no danas su već mnogo bolja vremena, može se skoknuti preko granice i po kruh, igrati tipmiks ili otići vikendom u omiljen diskotek, što i čine naši pomurski Hrvati. Pomurski Hrvati ne mogu bez svojih međimurskih susjeda, stoga često odlaze k njima i radi druženja, KUD-ovi, športske ili druge civilne udruge međusobno se posjećuju, ima dosta primjera i u provedbi zajedničkih europskih projekata, događa se da se tko iz naše regije zaposli u Međimurju, a Međimurci pak kupuju vinograde na mađarskoj strani. Hrvati pokraj rijeke Mure Međimurje zapravo osjećaju pomalo i svojim, redovito prate događanja u toj županiji te su presretni kada se uspijevaju uključiti u njihove aktivnosti, a i Međimurska županija vazda je nastojala brinuti se, u okviru svojih mogućnosti, za pomurske Hrvate i u Mađarskoj i u Sloveniji. Nedavno je održana svečana sjednica Županijske skupštine prigodom obilježavanja Dana Međimurske županije, koja je bila ponovno prigoda za pomurske Hrvate da posjete voljeno Međimurje. Na toj prekrasnoj svečanosti pomurski su Hrvati posebno pozdravljeni, a upućeni pozdravi za njih ne znače samo pozdrave dobrodošlice nego i to da se računa na njihovu nazočnost, da su i oni u njihovoj evidenciji i s pravom mogu osjećati Međimurje pomalo svojim. Na toj svečanoj sjednici sažeta su dostignuća županije u razdoblju od godinu dana, dostignuća su izvanredna, za čuđenje. Naša susjedna županija onkraj granice, koja bi i prema izjavama hrvatskih dužnosnika trebala biti uzor i drugima, trebala bi to biti i nama svima. Međimurska županija dobila je pohvale i od Europske komisije zbog razvijanja poduzetništva, u županiji postupno se smanjuje broj nezaposleni, a povećava se broj noćenja u turizmu itd. Kako se sve to postiže za vrijeme gospodarske krize, možemo naći odgovore iz napisa u hrvatskim glasilima, npr. u Međimurskoj županiji vijećnici su iz vlastitog poticaja smanjili naknade, pa razliku uplaćuju u županijske Zaklade za potrebe liječenja, rehabilitacija itd. Župan Međimurske županije Matija Posavec tajnu uspješnosti izrekao je u županijskom listu Međimurje: „Ključni segmenti u poslovanju su red, rad i odgovornost, jer ako niste kvalitetni i konkurentni, nećete napredovati.“ Međimurska županija nadalje gradi svoju viziju budućnosti, što se očituje i u njezinim mjerama, neprestano ulaže u obrazovanje i odgoj mladih, osigurava besplatne udžbenike za njih, sufinancira prijevoz učenika, svaki redovit student dobiva jednokratnu stipendiju, i mogli bismo dalje nabrajati. Za sve ovo možemo im čestitati i nadati se da će mnogi drugi slijediti njihov primjer radi ljepše budućnosti, jer tajna uspješnosti više nije tajna, potrebne su tri ključne stvari: red, rad i odgovornost.

beta

Glasnikov tjedan

Na državnim javnim servisima, MTVA, televizijskim i radijskim, 10. svibnja bio je u znaku kultura narodnosti. Kroz dnevna javljanja preko televizijskih kanala Duna, Duna Word, M1, M2 i radijskih Radio Kosuth, Radio Petőfi i Radio Bartók cjelodnevnu tematsku emisiju naslova Dan narodnosnih kultura, gledatelji i slušatelji mogli su se upoznati s gastronomijom, plesom, običajima i još nekim zanimljivostima iz života narodnosti u Mađarskoj, koji su

naznačio je kako Parlament u svakom slučaju podržava da se na javnim državnim servisima bar jedanput godišnje istaknuta pozornost posveti narodnostima u Mađarskoj te skrene pozornost na kulturu trinaest narodnosnih zajednica u Mađarskoj.

Odgovarajući na pitanje, kazao je ako u Mađarskom parlamentu narodnosni glasnogovornici predlože na prihvaćanje i u Parlamentu potaknu, može biti organiziran jedan narodnosni dan.

Predsjednik Parlamenta, kazao je i to da je glasnogovorništvo (predstavništvo bez prava glasa) svaka narodnost ostvarila automatski, jer od trinaest narodnosti kod devet nije postojala ni matematička mogućnost ostvarivanja samostalnog, u svoj punoći parlamentarnog zastupništva. Dodao je kako je proteklo vrijeme kratko da bi se moglo kazati je li sadašnji sustav (institucija narodnosnoga glasnogovornika u Mađarskom parlamentu) ispunio očekivanja.

Kövér je istaknuo kako je parlamentarno predstavništvo narodnosti tijekom dva desetljeća bio ustavni propust, i kako je trebala dvotrećinska većina da bi se to ostvarilo. Kazao je i to da je glasnogovorništvo (predstavništvo bez prava glasa) svaka narodnost ostvarila automatski, jer od trinaest narodnosti

svi odreda predstavljeni uglavnom obučeni u narodne nošnje, uz glazbene «sastave», kuhanje a poneki i uz kratak(e) portrete poznatih ljudi iz javnoga života narodnosnog podrijetla...

Istoga je dana u sklopu spomenutoga programa predsjednik Mađarskog parlamenta László Kövér dao izjavu za državne javne servise ističući kako mađarski (narodnosni) model može biti minimum za ostale europske zemlje, te reče kako u većini europskih zemalja narodnosti nemaju ni toliko prava koliko u Mađarskom parlamentu, stoga bi bilo dobro kada bi u ostalim europskim zemljama «bio minimum to što mi možemo pružiti narodnostima».

U svojoj izjavi László Kövér

kod devet nije postojala ni matematička mogućnost ostvarivanja samostalnog, u svoj punoći parlamentarnog zastupništva. Dodao je kako je proteklo vrijeme kratko da bi se moglo kazati je li sadašnji sustav (institucija narodnosnoga glasnogovornika u Mađarskom parlamentu) ispunio očekivanja.

Po njemu narodnosni parlamentarni glasnogovornici «pokušavaju utabanati do sada nepoznati put». Dodao je da su narodnosni glasnogovornici u proteklom razdoblju bili poticajni, i to ne samo glede zakona koji za predmet imaju narodnosti nego primjerice i u svezi sa zakonom o državnim proračunu.

Branka Pavić Blažetin

Iz Savske 66 prik Trga bana Jelačića do pobjede?

Na zagrebačkom skupu zajedništva – 100 % za Hrvatsku

Jedna od najljepših časti u žitku je imati takove prijatelje ki bi bili dali sve svoje, i vlašći žitak za Domovinu, ki su i na ov način dokazali, pripravn su bili, a tako i dandanas su spremni sve dati za zemlju u kojoj su rodjeni, ku rado imaju prezuvjetno i za ku su prez daljnijega razmišljanja prošli u bitku, kade su izgubili najmilije, pajtaše, mlade i stare, nedužne, kade su mučeni, pogaženi, mentalno zničeni, strijani, ranjeni, invalidi postali. A tih ima dovoljno, posebno im je mjesto za okupljanje u zadnjih šest mised zagrebačka ulica Savska 66, pred Ministarstvom hrvatskih braniteljev. Toliko vrimena duraju demonstracije 100% invalidov Domovinskoga boja. Primarni je uzrok njevoga nezadovoljstva imenovanje Domovinskoga boja gradjanskim ter minjanje naziva branitelja “u sudionike boja”. Za šestmisednom demonstracijom branitelji su i dalje 100% za Hrvatsku, 100% za tovaruše u borbi, a nulta je potpora političarov ki zničü državu ku su oni krvlju stvarali. Pojte pred Savsku proučavati lekciju, razgovarati o strahota, izraziti misli složnosti onim ki su ostali živi i još se znaju smijati, još su tolerantniji od nas zdravih, morebit i ljubazniji, još se znaju skupadržati i za jedan cilj i dalje se žrtvovati. A što je najvažnije, neće mučati! U Zagrebu, 2. majuša, u subotu, tomu smo svidoki na Skupu zajedništva –100 % za Hrvatsku, koji organizira Udruga stopostotnih hrvatskih vojnih invalidov Domovinskoga boja I. skupine u suradnji s branitelji ki jur već od pol ljeta prosvjeduju za svoja prava. Pitanja prez odgovora. Vladari kontra naroda?

Putujemo u društvu već od pedeset hrvatskih braniteljev i veterana Domovinskoga boja iz Šibensko-kninske županije. Naš autobus prerano je začeo poždruknuti kilometare na autoputu, iako na svetu mašu za Domovinu su pozvani iz cijele države braća po oružju, samo na 18 uru pred katedralu, a jednu uru kasnije na glavni trg hrvatske metropole na Skup „Zajedno do pobjede”. Uzrokom pašćenja služi činjenica da toga dana pripadnici šibenske, skradinske, drniške, kninske itd. jedinice stražaru u Savskoj 66. U onom šatoru koji je u minuli tajedni postao simbol otpora aktualnoj vlasti. “Tvrdjava iz platna” napunjena hrvatskim relikvijama, predmeti iz boja, s obrazi sa smihom i patosom u glasu. Na vrućem asfaltu jednostavno lipše sviti sunce, iako ljude u kolica svi pažljivo miru očima, otvaraju im put karkuda se giblju. Oni bar živu, ali strašna je i statistika ka dokazuje da od Domovinskoga boja do današnjega dana ubilo se je oko 2000 hrvatskih braniteljev. Oko podne na širokoj ulici sam biži človik polag stranke, u bijeloj majici na koj piše „HVO za branitelje u Savskoj 66”. Tako velu u mnoštvu, maratonac za sobom ima jur nekoliko sto kilometarov, trči iz solidarnosti, ravno iz Mostara. Smih i suze na njegovom licu, tapšanje ramena s ove strane. Reporterka, kako se tamo kaže, antihrvatske televizije, veljek okupira s mikrofonom i kamermanom područje. Sve dokle je junak dana ne ostavlja na mjestu, u pratnji

Pojedine brigade vlašći duhovniki peljaju u molitvu

Pred Ministarstvom hrvatskih braniteljev

brojnih braniteljev. Samo par koraka do štig Ministarstva, ovde je dužnost pomoliti se pred slikom i svićami Nevenke Topalušić, ka je prve dane prosvjede preminula ovde. Nad portretom braniteljice oči bodu črna slova: „Ako nećemo mi ljudi, Bog će proslaviti heroje!” Ruke sklopiti, i nikako zabiti: jedan je Domovinski rat. Oče naš, ki si na nebesi... za one ki počivaju... sveti se ime Tvoje... – pojedine brigade vlašći duhovniki peljaju u molitvu. Črni chevrolet doveze Osječanina, Đuru Glogoškoga, simbola i glasnogovornika prosvjednikov, iz Borovoga Sela. Dvama mu pomažu izajti iz automobila, stavit ga u kolca. Mobitel neprestalno brunči, heroj već od šest mised odgovara, pregovara, pita, razglaba... Tako se rine med gustimi redi polaznikov, i nekako smo gvišni, po statusu i ulogi, nigdor se s njim ne bi minjao. Kolorna kavalkada narodnih nošnjev se vrtil pred zagrebačkom katedralom, iz jednoga kuta Šokadija šalje notu svoju, iz drugoga nuglja melodije Prigorja se zdignu u luft. Spontani zbor žen, med kimi svaka je zamotana u hrvatsku zastavu, kriče „Croatia, iz duše te ljubim...”, a pred samim ulazom u Božji dom visi ogromni transparent „Veljko Marić, čekamo te, volimo te!” To je ta hrvatski branitelj ki je osudjen u Beogradu s izmišljenimi dokazi za ubojstvo u Grubišnom Polju, na dvanaest ljet i dan na dan pada mu zdravlje u srpskom zatvoru.

Nastavak na 15. stranici

HDS-ova redovita skupština u Pečuhu

Prihvaćena financijska izvješća HDS-a, Ureda i ustanova, Odgođena odluka o preuzimanju budimpeštanskog HOŠIG-a

Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i djelovanju, 25. travnja u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže u Pečuhu sazvana je redovita skupština Hrvatske državne samouprave.

Izlaganje generalne konzulice Vesne Haluge

Pošto je utvrđen kvorum, nazočno je bilo 16 zastupnika, (pri kraju Skupštine njih 14, dvoje su međuvremeno napustili sjednicu) uz usmenu dopunu predsjednika Ivana Gugana da se pod «razno» uvrsti odluka o potpori Ministarstva ljudskih resursa, te da se posljednja, 17. točka dnevnoga reda – *Informacije o mogućnostima sudjelovanja na javnim natječajima sufinanciranih iz EU-fondova* – premjesti za 1. točku dnevnoga reda, Skupština je jednoglasno prihvatila pismeno predloženi dnevni red.

Tako je generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga podijelila informacije s nazočnima o mogućnostima sudjelovanja na javnim natječajima sufinanciranih iz EU-fondova, ističući natječaje za sklapanje novih partnerstava kroz projekte malih i srednjih poduzetništava, natječaje Kreativna Europa za male i velike projekte, među inima za znanost i očuvanje kulturne baštine. Između ostalog ponudila je pomoć provjerenih stručnjaka iz Hrvatske koji bi za 3-4 dana mogli pripremiti mlade Hrvate u Mađarskoj, dati im upute za način pisanja projekata odnosno natječaja.

U nastavku sjednice Skupština je uz usmenu dopunu predsjednika Gugana o mogućem preuzimanju ili utemeljenju novih ustanova u raznim regijama, posebno o pregovorima u Budimpešti o mogućem preuzimanju Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma te o razgovorima s baskim gradonačelnikom o utemeljenju slične ustanove u Bačkoj, uz

odgovor na upit zastupnika Izborne koalicije „Hrvati za Hrvate“ i o mogućem utemeljenju školskoga središta u Sambotelu, prihvatila Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, nadalje o izvršenju odluka kojima je rok istekao, te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik.

U raspravi o Izmjenama i dopunama Proračuna HDS-a, Ureda i ustanova za 2014. godinu, zastupnici Izborne koalicije Hrvati za Hrvate, Vinko Hergović i Geza Völgyi postavili su niz pitanja, na koja su s objašnjenjem odgovorili predsjednik Ivan Guban i voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga. Skupština je, uz dva suzdržana, većinom glasova prihvatila odluku o izmjenama i dopunama Proračuna, s obzirom na međuvremeno ostvarene dodatne prihode, s jednakim prihodima i rashodima u iznosu od 1 493 123 000 forinta.

U nastavku su bez veće rasprave, uz pokoje pitanje prihvaćena Financijska izvješća Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, za 2014. godinu.

Nakon raznih pitanja zastupnika Izborne koalicije Hrvati za Hrvate o radu i zadaćama, te radu voditelja HDS-ove ustanove Joze Harija, proizašlih ponajviše iz nerazumijevanja razlike između ustanove KPCO u Vlašićima i tvrtke «Zavičaj» d. o. o., na koja su im odgovorili predsjednik Ivan Guban i voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga, Skupština je prihvatila i financijsko izvješće Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, za 2014. godinu.

Slično kao i u svezi s Izmjenama i dopunama proračuna za 2014. godinu, zastupnici Izborne koalicije Hrvati za

Hrvate postavili su niz pitanja u svezi s financijskim izvješćima Hrvatske državne samouprave, Ureda, te njezinih ustanova za 2014. godinu, tako i o radu HDS-a, Ureda i ustanova za 2014. godinu, na koja su im odgovorili, uz usmeno objašnjenje, predsjednik Ivan Guban i voditelj Ureda Jozo Solga, nakon čega je Skupština jednoglasno prihvatila narečena izvješća.

Skupština je prihvatila i odluku o pokretanju odjela u prvom razredu Hrvatske škole Miroslava Krleže u Pečuhu.

Najveću raspravu izazvala je mogućnost preuzimanja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti u HDS-ovu nadležnost. Nakon podulje rasprave Skupština je ipak velikom većinom glasova prihvatila da se odluka o preuzimanju odgodi za godinu dana jer ne postoje jamstva da bi Hrvatska državna samouprava – čak ni uza znatnu racionalizaciju, koja uključuje smanjenje visokih troškova održavanja, pa i otpuštanje djelatnika, i nastavnika i tehničkog osoblja – mogla odgovorno preuzeti budimpeštansko školsko središte, koje obuhvaća proračun od preko 550 milijuna forinta, što je znatno veći proračun u odnosu na santovačku i pečušku školu, a trenutno osim državne potpore putem KLIK-a dodatno sufinancira se i potporom Glavnogradske samouprave u iznosu od preko 130 milijuna forinta. Premda bez pismenoga prijedloga, nakon predočenja konkretnih brojaka, vođena je konstruktivna rasprava, potkrijepljena s argumentima, nakon čega je Skupština, uz izjašnjavanje da namjerava preuzeti budimpeštansku ustanovu, ali samo uz odgovarajuća državna jamstva, prihvatila da se odluka odgodi za godinu dana, a da se do tada pregovori u svezi s preuzimanjem i sa školom i s nadležnim državnim ustanovama nastave.

Nakon rasprave o mogućnostima preuzimanja Hrvatsko-mađarske narodnosne dvojezične osnovne škole u Petrovom Selu u HDS-ovu nadležnost, Skupština je prihvatila da se zaduže nadležni odbori: Odbor za odgoj i obrazovanje te Odbor za financije Skupštine HDS-a, da se nastave pregovori i pripremi konkretni

prijedlog na osnovi detaljnih podataka o djelovanju škole, broju učenika i financijama. U svezi s pitanjem zastupnika Geze Völgija, HDS-ovo se vodstvo (predsjednik) složilo kako je prijedlog da Ured HDS-a zaposli jednog stručnog referenta za školstvo, vrijedan za razmatranje.

Pošto je na prijašnjim sjednicama već vođena rasprava, po dogovoru s Hrvatskom samoupravom Zalske županije, Skupština je prihvatila odluku o utemeljenju nove ustanove, Prosvjetnog zavoda Hrvata u Mađarskoj sa sjedištem u Serdahelu.

Nakon usmene obavijesti HDS-ova vodstva (predsjednik HDS-a, voditelj Ureda HDS-a) o mogućnostima korištenja (prodaje) nekretnine u budimpeštanskoj Ulici Nagymező 49, Skupština je, uz dva suzdržana glasa, podržala prijedlog da se pokrene postupak za njezinu prodaju, a da će o mogućoj prodaji Skupština donijeti posebnu odluku.

Na kraju su još pod „razno“ prihvaćene odluke o dodijeljenoj potpori Ministarstva ljudskih resursa (10 000 000 forinta) koja će se namijeniti za projekte: izdavanje Zornice, katoličkog časopisa na hrvatskom jeziku (2 000 000 forinta), održavanje Hrvatskoga kulturno-informacijskog centra unutar Nonprofitnog d. o. o. Croatica (2 000 000 forinta), izradba Leksikona Hrvata u

Mađarskoj (2 000 000 forinta), nastavak znanstvenog istraživanja i razvijanja baze podataka starinske i građevne kulturne baštine, te spomen-mjesta Hrvata u Mađarskoj (4 500 000 forinta).

Pod „razno“ zastupnik Geza Völgij iznio je primjedbe na nerazmjernu raspodjelu sredstava za kulturne aktivnosti putem natječaja Fonda Ministarstva ljudskih resursa.

- mcc -

ČAVOLJ – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, koja je i svojedobno bila pokretačem priredbe, 30. svibnja ove godine priređuje se jubilarno, 10. županijsko natjecanje hrvatskih ribiča. Tako će se hrvatski ribiči iz bačkih naselja po drugi put susresti u Čavolju, a kao što je uobičajeno, natjecat će se tročlane družine naselja i pojedinci. Okupljanje je u čavoljskoj Gostionici „Tóparti“ od 6 sati i 30 minuta. Ribiči se natječu s jednim štapom na plovak i jednom udicom od 8 do 12 sati. Slijedi vaganje ulovljene ribe, zatim proglašenje rezultata i dodjela nagrada. Prijave se očekuju najkasnije do 20. svibnja kod predsjednika samouprave Stipana Mandića na telefonu: 06-79/ 352-003 ili 06-30/ 576-8492. Priredba se ostvaruje materijalnom potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

GORNJI ČETAR – Hrvatska samouprava dotičnoga naselja srdačno Vas poziva na Dan Hrvatov 23. majuša, u subotu. Svečevanje se začme u 14 uri povorkom folklorošev u selu, potom u 15 uri počinje sveta maša u mjesnoj crkvi Sv. Mikule. U 16 uri u kulturnom programu nastupaju gosti iz Budaševa (Hrvatska), Tamburaška grupa Vlahija iz Austrije, jačkarni zbor Rozmarin, Četarski tamburaši i HKD „Četarci“. Od 21 uri svira na Hrvatskom balu petrovski muzički bend Pinkica.

HRVATSKI ŽIDAN – Vjeroopćina Hrvatskoga Židana, u suradnji s brojnim društvima lovcev i lugarov, Vas najsrdačnije poziva na tradicionalnu svetu mašu u čast Sv. Hubertusa k Peruškoj Mariji, 31. majuša, u nedjelju. Program će se začeti u 10 uri s trojezičnom (hrvatsko-ugarsko-nimškom) svetom mašom. Glavni celebrant je dr. Jive Šmatović, jurski kanonik, učitelj bogoslovlja, rodom iz Bizonje. Svetu mašu muzički oblikuju zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana, Židanski tamburaši i ženski zbor iz Kószegfalve. Po svetoj maši slijedi blagoslovljanje parka i spomen-driva staroga hrasta u čast pokojnim lovцем i lugarom. Napodne Vas čeka agape i druženje. Ako bude godinasto vrijeme, maša će se održati u mjesnoj crkvi.

PETROVO SELO – Minuli tjedan u Gornjem Četaru i u Hrvatski Šica su svečevali prvopričesnike, a ove nedjelje na desetoj maši će pred petrovskom vjerskom zajednicom, u crkvi Sv. Petra i Pavla, desetimi zajti pred oltar i prvi put k sebi zeti Tijelo Kristuševo.

HRVATSKI ŽIDAN; MARIJA GORICA – Židanska osnovna škola od 1. do 4. razreda jur ljeta dugo si išće partnersku ustanovu u matičnoj domovini, a kako izgleda, nje želja će se vrijeda ispuniti. Naime, 18. majuša, u pondiljak, mala židansko-kiseška delegacija putuje u Mariju Goricu, ka pripada općini Brdovec. U tom kraju imaju svoje prijatelje i Bizonjci, Petroviščani, Umočani, Četarci, a i Šičani, tako da je zaufanje veliko da će još jedna naša ustanova uspostaviti trajnu suradnju s tamošnjom školom. Četveročlano izaslanstvo iz Gradišća dočekat će OŠ Ante Kovačića, na čelu s ravnateljicom Anticom Rajčić.

GRADIŠĆE; UZLOP – Ljetos štatura Putujuće Celjanske Marije do augustuša boravi u Uzlopu, a Gradišćanski Hrvati iz Ugarske ponovo će ju skupa poiskati pod pokroviteljstvom Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Svetu mašu na hrvatskom jeziku 16. majuša, u subotu, početo od 18 uri celebrirat će Štefan Dumović, dušobrižnik Hrvatskoga Židana, a za suradnju se pozivaju svi farniki gradišćanskih sel. Svim onim najavljenikom ki će se piše ganuti na skupno gradišćansko shodišće do Uzlopa, spravišće je toga dana u 9 uri pred Hodočasnom crkvom u Koljnofu. Fara Uzlop sve hodočasnike čeka za svetom mašom na prošeciju i agapu.

Drugi festival kolača, a prvi gibanice u Santovu

Njegovanje, očuvanje tradicije i druženje

Gosti iz Petrijevac, prijateljskog naselja santovačke HS-a

U glavnoj organizaciji pokretača priredbe Ilije Stipanova, vijećnika Seoske i Hrvatske samouprave, a nakon lanjske Kolačijade, 9. svibnja u Santovu je održana Gibanicijada koja je priređena u mjesnom domu kulture. Prvi put na ovu priredbu odazvali su se i gosti iz Hrvatske i Vojvodine, pa je ona dobila i međunarodni značaj.

Na priredbi, koja je ostvarena u suorganizaciji i potporom Hrvatske samouprave, osim Santovkinja i Santovaca, okupili su se i gosti iz obližnjih naselja, ali i iz Hrvatske te Vojvodine, iz prijateljskog naselja, Općine Petrijevci i susjednog Berega. Svim sudionicima djelomično su osigurani sastojci potrebni za pripremanje gibanice, a natjecatelji su se sami pobrinuli za posude i drugi pribor, jednako kao i za nadjeve po slobodnom izboru. Među sudionicima bilo je jednako pripadnika mlađeg i starijeg naraštaja, te pripadnika raznih narodnosti: Hrvata, Mađara i Srba,

Važan događaj u životu svakog katoličkog vjernik

Prva sveta pričest Santovačke župe

Santovačka župa 10. svibnja priredila je Prvu svetu pričest, kao i lani, održanu na zajedničkoj dvojezičnoj misi hrvatske i mađarske zajednice, koju je u župnoj crkvi posvećenju Uznesenju Blažene Djevice Marije predvodio santovački župnik Imre Polyák. Već po običaju, svečanost je započela svečanim ophodom ministranata, lanjskih i ovogodišnjih prvopričesnika te njihovih roditelja od župnog ureda do crkve. Sakramentu Prve pričesti u dupkom punoj župnoj crkvi ove godine pristupilo je 11 učenika četvrtog razreda santovačke Hrvatske škole. Polaznike vjeronauka pripremila je vjeroučiteljica Katalin Molnár Tomašev. Uz prigodnu propovijed đakona Pétera Juhásza iz Baje, svečanost su uljepšali kantor Ferenc Burány, predvođeci pjevanje u pratnji na orguljama, zatim članovi školskoga pjevačkog zbora i tamburaškog orkestra, kao i prošlogodišnji prvopričesnici s prigodnim kazivanjem stihova u izvornoj narodnoj nošnji, pretežito šokačkoj, ali i mađarskoj. Prva sveta pričest jedan je od sedam svetih sakramenata, te zajedno s krštenjem i potvrdom čini sakramente kršćanske inicijacije. Pošto prvi put pristupaju sakramentu pomirenja (ispovijedi), mladi pripadnici santovačke župe primili su

a uza ženski svijet našla se i pokoja muška osoba. Za vrijeme pripremanja gibanice okupljeni su mogli uživati u narodnoj i zabavnoj hrvatskoj glazbi, a priredbu je s omiljenim hrvatskim i mađarskim napjevima uljepšao Tamburaški orkestar Hrvatske škole. Bilo je prigode i za zabavu, pa su domaćini i gosti povelili kolo. Pošto su sudionici umijesili gibanicu, te dočekali da se tijesto dignu, sve su gibanice ispečene u mjesnoj pekari. Sveukupno je pripremljeno 27 tepsija gibanice, različita izgleda, s raznovrsnim nadjevima, a u dvije kategorije – slatkoj i slanoj. Odlukom tročlanoga stručnog povjerenstva u slatkoj kategoriji odabrane su tri najbolje, kako u Santovu kažu, gibanice ukiselo, i najbolja

Pobjednici natjecanja

od ukupno tri u slanoj kategoriji. Najuspješnija je bila domaća natjecateljica Mónika Csóka Németh, koja je osvojila 3. mjesto u slatkoj, 1. u slanoj kategoriji. Pobjednica je bila gđa Kóhegyi Ferencné, a 2. mjesto pripalo je Ferencu Konczu. Svi najbolji nagrađeni su spomenicama i prigodnim nagradama.

Kako ističu suorganizatori, uz njegovanje i čuvanje starih kolača, među njima i gibanice ukiselo, te uz prenošenje na mlađe naraštaje, cilj je susreta bio druženje sudionika, koje će zasigurno biti povod za novi susret.

Stipan Balatinac

Prvu svetu pričest. Na kraju je priređeno i zajedničko fotografiranje za uspomenu na ovaj bitan događaj u životu svakog katoličkog vjernika, te skromnim gošćenjem u župnom uredu.

Stipan Balatinac

Prvopričesnici su izveli prigodne stihove za Majčin dan

Harkanj - školsko natjecanje

U harkanjskoj Osnovnoj i glazbenoj školi «Pál Kitaibel» 28. travnja održano je tradicionalno godišnje natjecanje kazivanja stihova na hrvatskom jeziku. Ovu veliku, jedinu osnovnoškolsku ustanovu u Harkanju vodi József Levente Kiss. Škola koja je sagrađena na današnjem mjestu 1960. godine, broji petstotinjak učenika, a u održavanju je Klika (Klebensberg Intézményfenntartó Központ), a o njezinoj se djelatnosti brine Samouprava grada Har-

Najbolji kazivači stihova na hrvatskom jeziku

kanja. Školu pohađaju djeca iz Harkanja i trenutno iz trinaest naselja u okolici grada, od kojih njih sedamdesetak uči hrvatski. Od 1989. godine u školi se predaje hrvatski jezik, danas u satnici stranog jezika a nastava se odvija od 3. do 8. razreda. Dvije su djelatnice škole i nastavnice hrvatskoga jezika i književnosti: Đurđa Geošić Radasnai i Žuža Gregeš. Od 1992. godine u školi se odvijaju i osnove umjetničkoga glazbenog odgoja. Od samih početaka nastave hrvatskoga jezika vodstvo škole njeguje prijateljske veze s Osnovnom školom u Orahovici, gradu prijatelju grada Harkanja, a njeguju i veze s gradom Crikvenicom i Karlovačkim dječjim odmaralištem u Selcu u kojem se već godinama koncem lipnja priređuje Tjedan hrvatskoga jezika za učenike harkanjske škole koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika. Ovogodišnjem natjecanju u kazivanju stihova nazočila je i generalna konzulica Vesna Haluga, koja je uz Branku Pavić Blažetin, Irenu Kovačević Csizik i Anicu Bošnjak Foriz bila u ocjenjivačkom sudu natjecanja.

Natjecali su se umalo svi učenici koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika. Pošto je djecu i nazočne pozdravio ravnatelj škole, posebno pozdravljajući generalnu konzulicu Halugu, djeca su s nastavnicom Žužom Gregeš izvela kratak prigodan program. Potom je nastavnica Đurđa Geošić Radasnai upoznala djecu s pravilima natjecanja.

Učenici su se natjecali u nekoliko kategorija: kategorija 5., 6. i 7. – 8. razreda.

U kategoriji 5. razreda prvo mjesto osvojila je Natalija Dokić sa stihovima Zvonimira Galeba Prva ljubav, drugo mjesto Míra Fekete sa stihovima Ratka Zvrka Čarobni prozor, treće mjesto Dániel Csizár sa stihovima Ratka Zvrka Moja baka. Posebnu nagradu u ovoj kategoriji ocjenjivački sud dodijelio je Boglarki Blašković sa stihovima Zlate Kolarić Kišur Moj zeko.

U kategoriji 6. razreda prvo mjesto osvojio je Attila Körmendi s pjesmom Marka Dekića Sviraj, sviraj, drugo mjesto Veronika Ignácz s pjesmom Stjepana Jakševca Zadaća o pravdi, treće mjes-

Generalna konzulica Vesna Haluga donijela je poklon-knjige.

to Tamara Csiszár s pjesmom Božidara Prosenjaka Red u glavi. Ocjenjivački sud posebnu nagradu dodijelio je Enikő Csetényi za pjesmu Ratka Zvrka Nedovršena bajka.

U kategoriji 7. – 8. razreda prvo mjesto osvojila je Evelin Pándi s pjesmom Ljubice Koren Željke Mačuhica, drugo Dávid Balázs sa stihovima Mladena Kušeca Što voli vjetar, a treće mjesto pripalo Lászlóu Baloghu sa stihovima Luke Paljetka Roda u drugom stanju. Ocjenjivački sud posebnu nagradu dodijelio je Klaudiji Somlai sa stihovima Ratka Zvrka Majka.

U sklopu svečanosti u ime škole predana je posebna nagrada učenici 8. razreda Kristini Fekete koja na Croatiadi – Državnom natjecanju u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku, što se održava u organizaciji HDS-a Odbora za odgoj i obrazovanje u svojoj kategoriji (kazivači škola s predmetnom nastavom), osvojila je prvo mjesto. Kristina je učenica 8. razreda harkanjske škole, a kazivala je stihove Grigora Viteza: Pjesma za svu djecu svijeta. Kristinu je pripremila nastavnica Žuža Gregeš. Kako saznajemo, Kristina će svoje gimnazijsko školovanje nastaviti u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže.

Branka Pavić Blažetin

KUD TANAC
I MOHAČKI
SOKAČKI KER
IMA ČAST POZVATI VAS

NA **STARI**
SOKAČKI BAL

KOJI ĆE SE ODRŽATI 17. SVIBNJA
OD ČETIRI DO ŠEST SATI
U ŠOKAČKOM KERU U MOHAČU

PLESOVI:
KOLO, SNAŠO, RANČE, PAČICI, JAGODICE, TODORE,
MARICE, TRUSE, FARBARICA, DOKTORE, KUKUNJEŠĆE,
HOPA-CUPA, VRANJANKA, TROJANAC, KOLO

PJESME:
ŠKRIP I ĐERAM, EJ, ČULA JESAM, ŠIROK DUNAV,
CURA BERE CVJEĆE, VESELA JE ŠOKADIJA

**SVIRAJU SVIRAČI IZ MOHAČA
I IZ ORKESTRA
BARANJA, KRLEŽA I VIZIN**

ULAZ JE BESPLATAN

Svi sudionici starog salantskog bala

Salantski Hrvati već stoljećima slave svoga zaštitnika svetoga Marka, krajem travnja, u doba kada smo duboko već u proljeću, kadšto doživljavamo pravo ljetno vrijeme, ali katkad i kasna zima nam još pokuca na vrata opraštajući se od neko vrijeme. U novije vrijeme Salanta i Nijemet administrativno čine istu jedinicu, ali Salančani već stoljećima odlaze u nijemetsku crkvu. U Salanti je crkva još davno srušena, ipak proštenje ili, kako bi mještani rekli, „bučur“ slavi se posebno, na dan zaštitnika sv. Marka u Salanti i sv. Ladislava u Nijemetu.

Najmlađi su oduševili kao i uvijek.

Iako se danas pomalo gube sve stare vrijednosti, odbacujemo od sebe kulturne samosvojnosti koje su činile silu spoja raznih zajednica i prilagođavamo se suvremenim, sveopćim samobitnostima, u mnogim sredinama nisu zadovoljni ovim promjenama i oživljavaju običaje koji su stoljećima razlikovali „nas“ od „drugih“.

U salantskom domu kulture (SziKSzT) 26. travnja, u nedjelju, na dan proštenja sela održan je tradicionalni bal, u organizaciji KUD-a Tanac, mjesne Hrvatske samouprave i KUD-a Marica. Okupili su se nekadašnji, rekli bi stariji, ali još uvijek aktivni plesači, nešto mlađi, a i oni najmlađi koji su tek naučili svoje prve korake. Možemo reći da zamisao Staroga bala pripada KUD-u Tanac i običao je već više bošnjačkohrvatskih naselja u Baranje, te se širi i u

druga naselja županije, gdje žive ili su nekada živjeli Hrvati. Cilj je, u skladu s navedenim zamislama, održati tradicionalnu priredbu, u tradicionalnoj nošnji, s tradicionalnim plesovima, pjesmama, glazbalima, kako bismo rekli „bez struje“, bez nepotrebnog kiča koji je često neizostavan dio ovodobnih zabava. Tijekom dvosatne priredbe plešu se samo starodrevni hrvatski plesovi značajni za bošnjačke Hrvate u okolici Pečuha, *kolo, tanac, ranče, pačići, jabuke, todor* itd., pjevaju se stare pjesme *Oj, Savice, Tri livade, Zora zori*, a zasniva se i pokoji čardaš za Mađare.

Nije riječ o klasičnom nastupu, programu u kojem će se razni naraštaji predstaviti s uvježbanom koreografijom u određenome redoslijedu, nego o društvenom događaju u kojem sudjeluju svi: gosti i domaćini, mladi i stariji zajedno, u isto vrijeme. Tako je i salantski dom kulture toga nedjeljnog popodneva bio prepun plesačima u šarenim nošnjama, mnoštvom svirača iz raznih krajeva mađarske gdje žive Hrvati te zainteresiranim posjetiteljima koji su samo vidno uživali u programu. Tog ugodnog proljetnog nedjeljnog popodneva možda su se neki Salančani prisjetili svojih mladih dana, kakva su bila seoska proštenja, „bučuri“ tada, a njihovi unuci bili su dio nečega što možda nisu potpuno razumjeli, ali u čemu su zasigurno uživali.

Silvestar Balić

Trenutak za pjesmu

Sunce

**Tko mi je uzeo
sunce iz oka**

**i suzu stavio
umjesto njega.**

Maja Tomas

„Semartinu, selo kraj granice, u tebi su najljepše Šokice“

Nakon druženja u Poganu, Martincima i Salanti, takozvani „Stari bal“, u organizaciji KUD-a Tanac, stigao je 2. svibnja i u Kašadu. S potporom Seoske i Hrvatske samouprave, mladi plesači i svirači družili su se s mještanima i s gostima iz okolnih naselja uz pjesmu i ples. Čule su se stare pjesme, a zaplesali stari (možda već i zaboravljeni) plesovi.

Toga su dana plesači KUD-a obukli najljepšu svoju, a i posuđenu podravskošokačku nošnju, kako bi i na taj način predstavili bogatstvo ove male šokačkohrvatske grane (tijekom dana oni su se i slikali u tim nošnjama kod zavičajne kuće). Niz „Starih balova“ nastavlja se 17. svibnja u Mohaču, gdje također svakog rado očekujemo.

Vesna Velin

Snimke:

József Szávai i László Körtvélyesi

Ispred kašadske Zavičajne kuće

Snimanje u kašadskoj Zavičajnoj kući

OSIJEK, SOMBOR, DRENOVCI – šokačka grana Osijek, UG Urbani Šokci Sombor, u okviru programa 26. Pjesnički susreti Drenovci 2015, od 14. do 16. svibnja ove godine suorganiziraju MEĐUNARODNI OKRUGLI STOL URBANI ŠOKCI 10 na temu Kulturni razvitak Cvelferije – šokačko bunjevačko pamćenje vode, koje će se održati u Osijeku, Somboru i Drenovcima. U okviru Međunarodnog okruglog stola o urbanim Šokcima predstaviti će se projekt Katedre za hrvatsku književnost Filozofskog fakulteta u Osijeku «cvelferica, PISMO VODE, PISMO PANONIZMA» te knjige HELENA SABLJIĆ TOMIĆ: VERA ERL: PROSTOR I ŽENA.

KUD Tanac u Kašadu

Dana 29. travnja hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Gordan Grlić Radman primio je u rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti maturante budimpeštanskog HOŠIG-a. Tako je i ove godine nastavljena hvalevrijedna tradicija kada veleposlanik Grlić Radman, poput dobrog prijatelja ili člana velike HOŠIG-ove obitelji, daruje gimnazijalce i druži se s njima. I tom je prigodom svima uručio knjigu, izdanja Matice hrvatske. „Zapravo svima godine jednako prolaze, ali važno je kako se koriste godine života. Ja sam svima vama napisao jednu posvetu u knjigu s istim tekstom „Carpe diem. Koristi današnji dan.“ Ta riječ, izraz može se aplicirati na bilo što, ali kada vidimo koliko je bazen ljudskog znanja ogroman, važno je da i vi kao mladi ljudi učite, da znate“, naglasio je veleposlanik Grlić Radman pri obra-

Hrvatski veleposlanik u Mađarskoj primio HOŠIG-ove maturante

čanju maturantima. Potom je svim maturantima – u nazočnosti svojih suradnika, glavnoga tajnika Matice hrvatske Zorislava Lukića, voditelja budimpeštanskog predstavništva HTZ-a Marina Skenderovića – uručio knjige i darove budimpeštanskog predstavništva Hrvatske turističke zajednice. Darove su primili i razrednici Mirjana Karagić i Žolt Ternak te ravnateljica Ana Gojtan. Nakon toga je druženje nastavljeno uz kušanje ukusnih zalogaja i kapljice vina.

Carpe diem latinska je izreka koju je prvi upotrijebio rimski pjesnik Horacije. Cijeli stih Horacijevih Oda u izvorniku glasi: „*Carpe diem quam minimum credula postero*“, značenje bi bilo: „Što možeš učiniti danas, ne ostavljaj za sutra, odnosno dok možeš, čini dobro jer sutra može biti prekasno.“

Kristina Goher

Koncert tamburaškog sastava Koprive u Budimpešti

U Croaticinim prostorijama 23. travnja u večernjim satima održan je promidžbeni koncert novoga nosača zvuka „Nazdravlje“ petrovoškoga tamburaškog sastava Koprive. Još jedna priredba u kulturnome djelovanju budimpeštanskog kulturnoga središta Croatica.

„Ima neka tajna veza...“, pjeva legendarni rock-sastav Bijelo dugme, no mi bismo mogli nastaviti misao da između mađarskoga glavnoga grada i Petrovoga Sela. Možda ne baš tajna veza, ali neka poveznica, uz to što dio hrvatskih žitelja grada Budimpešte čine oni koji su (i) iz toga naselja pošli trbuhom za kruhom i pronašli svoj „drugi dom“ u mađarskoj metropoli. Kada je glazbena formacija Ritam cafe objelodanila *kompakt disc* „Pjesme za prijatelje“ (2009.), dečki Tome Janković, Andrija Handler, Robert Harangozo, Szabolcs Németh, Nikola Temmel pokazali su i dokazali kako su hrvatski mladi u Mađarskoj daroviti glazbenici i pjevači. Probudili su u nas čuvstva koja smo već odavno tražili, osjećaj slobode, prijateljstva, zajedništva, ljubavi i povjerenja.

Bez njih bi naša glazbena paleta bila znatno siromašnija.

Pjevali su svoje skladbe, i već i tada Handler–Harangozo sprega učinila se dobrom kombinacijom. I nakon predstavljanja toga CD-a u Petrovome Selu, slijedio je budimpeštanski nastup u Jazz cafeu. Ili album Koprive prvo je bio predstavljen također doma, a potom u mađarskome glavnom gradu. A nakon američke turneje mladići su prvo nastupili u Croatici i tek nakon toga u rodnome selu.

Ove godine nakon uskrsnoga koncerta ponovno smo ih pozdravili u Croaticinim prostorijama. Te večeri opet su se okupili ljubitelji njihove glazbe, šarma i osmijeha. Umalo osamdeset obožavatelja pljeskalo je te večeri. Posljednjih vremena u našoj se retorici često rabi „Od Gradišća do Bačke“, ali je te večeri tako i bilo, jer iz svake regije gdje žive Hrvati došli su ih poslušati, štoviše, Stipan Krekić doputovao je na koncert iz Gare. Rajmund Filipović, Andrija Handler, Nikola Kohut, Nikola Temmel, Robert Harangozo, Dušan Timar i Jandre Kovač za nastup su birali pjesme s novoga nosača zvuka i starije popularne skladbe. Priču o pjesmama s publikom je podijelio Nikola Kohut. Ono što se neprekidno može reći o sastavu jest to da kod bilo kojeg nastupa publici pružaju pravi doživljaj, koncert koji uvijek vrijedi posjetiti jer se nećete razočarati.

Promatrajući njihovu dosadašnju djelatnost, moglo bi se reći da su poput dobrog vina, što više vremena prolazi, tim je njihov glazbeni aranžman zreliji, pomalo se slobodnije kreću prema ekperimentiranju ili spoju glazbenih žanrova. Tekstovi postupno su u iskoraku od ljubavnih, polako nam kazuju priče, događaje. U svakom slučaju, krenuli su u dobrome smjeru. Nemojte propustiti sljedeći njihov nastup bilo da je riječ o koncertu ili nekoj zabavi!

Kristina Goher

Gradišćanski Hrvati na skupnom shodišću u Juri

U ljetu posvećenoga života, na prvu nedilju u maju hrvatski vjernici iz trih zemalj (Austrije, Ugarske i Slovačke) hodočastili su po 43. put ka Krvave suze točećoj Blaženoj Divici Mariji u Juru. Tradicionalno hrvatsko shodišće u organizaciji kanonika prof. dr. Jive Šmatovića doprimilo je veliki broj vjernikov da se molitvom, jačkama, spovidom i pričesćanjem približavaju Blaženoj Divici Mariji u jurskoj katedrali.

Egidij Živković, željezanski biskup, u vijencu naših duhovnikov

Jurska Majka nas poziva na ovo sveto mjesto da nas kot dobra majka okuplja, podučava, batri, tješi i ohrabruje da si mi ljudi obdržimo našu vjeru, materinsku rič i kulturu – je u svojoj prodiki naglasio glavni celebrant svete maše mons. dr. Egidije Živković, željezanski biskup. Svetačna sveta maša začela se je u 10 uri uz nazočnost jurskoga biskupa dr. Lajosa Pápaija, ki je i na hrvatskom jeziku pozdravio vjerski skup. Pri svetoj maši nazočni su bili

hrvatski farniki Jurske i Željezne biskupije i zastupniki manjinske politike i diplomacije. Prva nedilja u misecu maju je ujedno i Majkin dan u Ugarskoj. U svojoj prodiki je željezanski biskup razmišljavao o majčinoj važnosti, o majčinski uloga. Za današnjicu opisao je ove poruke: – Majka je za život, majka se zalaže za život, majka je za materinsku rič, za kulturu, za običaje, majka je za vjeru, ona usadi ljubav prema Bogu i človiu. Svetačnu svetu mašu mu-

zički su oblikovali HKD „Veseli Gradišćanci“, undanski jačkarni zbor i tamburaši. Zbor pelja Sabina Balog, tamburaše dirigira Djurdjica Balog. Na orgulja već duga ljeta igra dr. Ivan Maasz iz Čunova (Slovačka). Svetačnu svetu mašu uživo je prenosio HRT2. Na kraju mašnoga slavlja za ugarskom, gradišćansko-hrvatskom i hrvatskom državnom himnom počela je svetačna prošecija duhovnikov i naroda k milosnomu kipu. Tamo su imali hodočasniki, kot i svako ljeta, mogućnost kušnuti

relikviju, rupčac da si i ovako iskažu duboko poštovanje srcu i duši Božjoj Majki. Svoje želje, svoje prošnje su si mogli vjerniki izliti i na otpodnevnoj svetačnoj večernji. Pobožnost u 14 uri je održao Štefan Dumović, farnik u Hrvatskom Židanu, Plajgoru i Undi. „Još te moram, Mat, pozdravit, još jednoč ti spivat dojt! Sinka tvoga još pohodit, onda ću va stan moj projt. Ne zapusti nas, Marija! Ne zapusti nas, Marija! Ne zapusti nas, Marija!“ – su se opraštali na večernji vjerniki od Blažene Divice Marije. Svi ki su poziv jurske Marije prihvatili ovoga dana, mogli su si domon otprimiti moć vjere i molitve ka će je pomoći u poteškoća i nevolji, u žalosti, ali i u radosti.

Undanci su muzički oblikovali mašno slavlje

Marija Fülöp-Huljev

Tamás Reiz: Tražimo mogućnosti razvoja i opstanka

Povela sam ovih dana razgovor s Tamásom Reizom, potonjskim načelnikom, o Savezu Rinya-Dráva gdje je član vijeća, o selu Potonji, o Višenamjenskoj barčanskoj maloregijskoj udruzi čiji je predsjednik. Ima mnogo nedoumica, pitanja na koje se očekuju odgovori, mnogo posla ali i mnogo izazova u sredini koja spada među slabije razvijene regije Mađarske, u sredini gdje sabrano u malim seoskim sredinama obitava i mnoštvo podravske Hrvata koji u deset naselja ove regije djeluju preko Hrvatske narodnosne samouprave.

Tamás Reiz

Savez Rinya-Dráva jest Leaderova skupina osnovana poradi razvijanja ovoga kraja, a je Višenamjenska barčanska maloregijska udruga jest udruga koja okuplja 26 naselja, od čega u deset naselja djeluje i Hrvatska narodnosna samouprava. U životu spomenutih deset sela važnu ulogu imaju narodnosne samouprave, u prvom redu zato što u malim naseljima gdje žive Hrvati, osim tih samouprava nema nikakve druge snage, organizacije koja bi unijela ikakav „život“ u spomenuta sela.

Savez Rinya-Dráva pokriva slično područje kao i Višenamjenska barčanska maloregijska udruga u koju spadaju i naselja nađatadskog okruga. To povezivanje sazđano je poradi razvijanja prostora sa sufinanciranjem sredstava Europske unije, te udruga ima važnu ulogu pri podjeli sredstava dobivenih od unijskih fondova. Budući da se poticaj gradi odozdo, najveći dio natječaja dolazi od mjesnih zamisli, na osnovi kojih su bili raspisani natječaj. Ova je zamisao dobra jer ovako mogli smo raspisati za okolicu korisne natječaje.

Savez Rinya-Dráva pokriva slično područje kao i Višenamjenska barčanska maloregijska udruga u koju spadaju i naselja nađatadskog okruga. To povezivanje sazđano je poradi razvijanja prostora sa sufinanciranjem sredstava Europske unije, te udruga ima važnu ulogu pri podjeli sredstava dobivenih od unijskih fondova. Budući da se poticaj gradi odozdo, najveći dio natječaja dolazi od mjesnih zamisli, na osnovi kojih su bili raspisani natječaj. Ova je zamisao dobra jer ovako mogli smo raspisati za okolicu korisne natječaje.

Jozo Dudaš i Tamás Reiz

su Leaderovi projekti dobri, naselja su dobila veoma dobre izvore sredstava i mogli su napraviti mnogo stvari na polju podizanja životnog standarda stanovnika. Obnova crkava, igrališta, vrtića, domova kulture, školskih ustanova... Krajem godine primjerice završena je obnova školskog središta u održavanju Višenamjenske barčanske maloregijske udruge, vrijedne 500 milijuna forinti.

Prošlih su godina provedena takva ulaganja, nabavljena sredstva i ostvareni programi koji su Udruzi i naseljima s hrvatskim življem, poput Potonje, korisni. U najvećem slučaju neposredno je dotaknuo hrvatsko stanovništvo, mnogim programima koje se vežu uza sela ili uz narodnosti. Tako se u Potonji ostvarivao Hrvatski ljetni festival uz potporu Leaderove skupine. Na natječajima mogli su sudjelovati i samouprave i civilne organizacije, ali

praksa je pokazala da je u naseljima gdje djeluju narodnosne samouprave nastala tijesna suradnja s narodnosnim samoupravama. Tako su u Potonji ostvareni natječaj za programe, i ulaganja na dobrobit cijeloga sela.

Nastavak u sljedećem broju Hrvatskoga glasnika

U Potonji na Hrvatskom ljetnom festivalu

IZVAR – Tamošnja Hrvatska samouprava 16. svibnja organizira Dan podravskih veza u Europskoj uniji. Program Dana počinje u 16 sati svetom misom u mjesnoj crkvi, kojoj slijedi kulturni program s početkom u 17.30. Nastupaju: Umirovljeničko društvo Izvar – Bojevo, KUD Ferdinandovac, molvanski Pjevački zbor, KUD Ždala, Pjevački zbor «Korjeni», KUD Novo Virje, Širine, Pjevački zbor Novo Virje, KUD Podravina. Slijedi večera, a potom plesačnica s Vesnom Velin.

Mala stranica

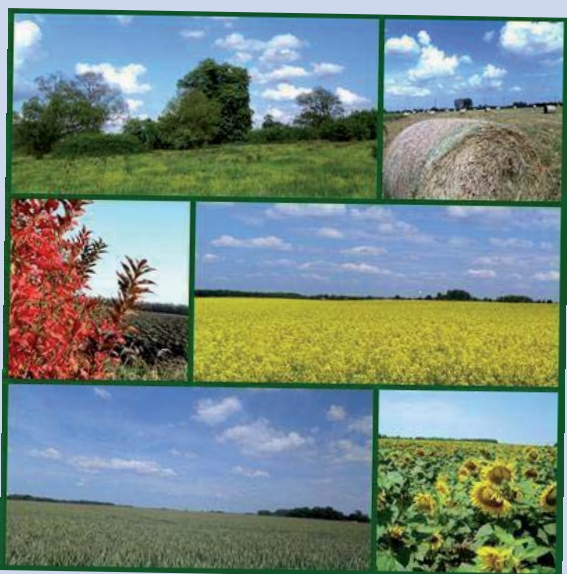

Razglednica iz mog zavičaja

Brlobaš

Brlobaš je divno selce blizu rijeke Drave. Oko sela su plodne njive, zelena polja, oranice, prekrasne šume. Moj se tata bavi zemljoradnjom, često mu pomažem. Jako volim biti u prirodi.

Emil Maksimović
uč. 6. r. lukoviške osnovne škole

15. svibnja - Međunarodni dan obitelji

Međunarodni dan obitelji proglasili su Ujedinjeni narodi svojom odlukom 1993. godine. Prvi put se taj dan obilježio 15. svibnja 1994. zato da se naglasi važnost obitelji kao osnovnog čimbenika svakog društva.

Obitelj se može nazvati izvornom jezgrom ljubavi. Ljubav se u obitelji daje i prima. Zajednički rad ujedinjuje obitelj. Obitelj je mjesto u kojem se uvijek traži pomoć. Obitelj je mjesto za životne pokuse. Svaka obitelj ima teškoća, ali ako se rješavaju zajedno, već nije ni tolika teškoća.

Mali jezični savjetnik

BOJATI ili BOJITI

Glagol bojati ne pripada hrvatskomu standardnom jeziku, nego je značajan za dijalekte i razgovorni stil. Nije pravilna ni glagolska imenica bojanje. Glagol **BOJITI** pripada hrvatskomu standardnom jeziku, i to glagolima četvrte vrste, tj. onima koji ispred infinitivnog nastavka imaju samoglasnik -i. Prezent mu glasi: bojim, bojiš, boji, bojimo, bojite, boje. Glagolska je imenica **BOJENJE**.

Vic tjedna

ČUDO

Dolazi Ivica iz škole i na pragu kuće počne vikati:
– Mama, mama, imam dobru vijest!
Mama: – Sigurno si dobio peticu.
Ivica: – Mama, rekao sam dobru vijest, a ne čudo...

Književni kutak

Vera Zemunić

ČEMU SLUŽI BRAT?

Imati brata –
to je kao da imaš u džepu hrpicu zlata.

A čemu brat zapravo služi?
U prvom redu da se sa svojim bratom lijepo druži.
Kad tata i mama odu, da ne bude sam u kući, jer čudovište bi se moglo i kroz dimnjak uvući.

Da se igraju skrivača, da prije spavanja šapuću gluposti ispod pokrivača.

Da mu brat žutu majicu posudi i svoje koturaljke ponekad ponudi.

Kod zakapčanja hlačica da mu pomaže i kad mama pita je li bio dobar, da brat za njega malo i laže.

Da ga ne „davi“ i ne gnjavi, uglavnom da bude brat pravi.

Djeca proljepšavaju fičehaski vrtić

U fičehaskome dječjem vrtiću uvijek se nešto događa. Voditeljica ustanove Erika Nemet s djelatnicima skupa pokušaju naučiti djecu na svakodnevne poslove oko kuće. Za uskrсне blagdane zajedno su ispekli kolače, a na Majčin dan nisu se pripremili samo darovima i programom nego sa svojim ručicama proljepšali dvo-

Mali Fičehasci na kaniškoj tržnici

Sadnja muškatlja u fičehaskome dječjem vrtiću

rište te napravili male sendviče s kojima su ih čekali. Prvo su zajedno otišli na kanišku tržnicu, ondje kupili muškatlje i teglice i zajedno posadili cvijeće da i dvorište bude lijepo.

beta

Izabrala pečušku dvojezičnu gimnaziju

Iz Pomurja svake godine obično se prijavljuje po jedan-dva učenika u hrvatske dvojezične gimnazije u Budimpeštu ili u Pečuh. Ove godine od 31 učenika ukupno iz serdahelske Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ i keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“ hrvatsku dvojezičnu gimnaziju izabrala je samo jedna učenica, Bernadeta Turul. Ona će od jeseni pohađati pečušku Hrvatsku gimnaziju „Miroslava Krležu“. Zbog čega se odlučila za našu ustanovu, saznajemo od nje.

Zašto si izabrala Hrvatsku gimnaziju Miroslava Krležu u Pečuhu?

Odavno sam odlučila da ću se javiti u pečušku gimnaziju. Moja su je braća pohađala i bila sam više puta tamo i jako mi se sviđala.

Zašto ti se sviđala?

Vrlo je lijepa, moderna škola i đaci dom. Braća su mi govorila kako je tamo, da se učenici druže u domu. Može se učiti tamburica, narodni ples, a sviđa mi se i grad Pečuh.

Voliš li i ti svirati tamburicu i plesati narodne plesove?

U našoj školi u Serdahelu učim svirati tamburicu, ali sam počela samo u sedmom razredu, pa mi još ne ide tako dobro, bolje znam svirati klavir jer to učim od drugog razreda osnovne škole. U serdahelskoj školi najviše učimo moderni ples, ali svake godine učimo i po jednu koreografiju narodnoga plesa.

Jesi li trebala ići na prijamni ispit?

Da. Bila sam na državnom pismenom ispitu u kaniškoj Batthyányjevoj gimnaziji. Imali smo pismeni ispit iz mađarskog jezika i matematike.

Je li bio težak?

Mislim da nije, samo je bilo malo vremena, zato nisam uspjela sve zadatke napraviti. Ali sam zadovoljna rezultatima.

Jesi li se posebno pripremala na prijamni ispit?

Bernadeta Turul

Posebno nisam, samo sam pohađala kružok matematike, pa smo tamo vježbali zadatke za prijamni ispit i pohađam kružok hrvatskog jezika jer se pripremamo na državno natjecanje.

Imala si i usmeni prijamni ispit u pečuškoj gimnaziji?

Jesam.

Kako je tamo bilo?

Bilo mi je pomalo teško jer su pitali nešto iz hrvatske književnosti, a mi to nismo učili na hrvatskim satima u Serdahelu. Najviše smo učili komunikaciju i gramatiku.

Koliko hrvatskih sati imate u Serdahelu u jednom tjednu?

Imamo četiri sata, a oni koji žele, mogu ići na hrvatski kružok.

Hoće li to biti dosta za hrvatsku gimnaziju?

Ne znam, znam da mi neće biti lako učiti zemljopis i povijest na hrvatskome, ali nadam se da ću se uhodati.

Znaš li već jesi li primljena?

Na internetu sam pogledala i vidjela da sam primljena.

Raduješ se?

Jako.

Što misliš, zašto se drugi ne jave u hrvatske gimnazije iz tvog razreda?

Ne znam. Mislim da ne žele otići od kuće.

Tebi neće biti teško?

Sigurno će teško biti, ali ja sam odlučila da želim u pečušku Hrvatsku gimnaziju. Nadam se da ću naći prijateljice i onda će mi biti lakše.

Gužva na Jelačićevom trgu

– Hrvatski branitelji su u Domovinskom ratu obranili istinske vrijednosti hrvatskoga društva, ali i danas traže zajedništvo i upozoravaju nas da na hrvatskome stablu niču čudni plodovi, još čudnijih oblika – reče uz ostalo u svojoj prodiki zagrebački pomoćni biskup mons. Ivan Šaško, pri maši za Domovinu ka se služi prilikom 20. obljetnice vojno-redarstvene akcije „Bljesak” za sve preminule i stradale u Domovinskom boju. Po procjeni organizatorov, na Trgu bana Jelačića brojka diozimateljev podbada i 50 000, a službeni zvi-ranjki u novina, drugi i treći dan pravoda smanjuju cifru, reducira-ju nas na 10 000. Folkloriši kroz pjesme i ples vabu na putovanje, pravi domoljubni filing leta. Ojkanje se čuje pod Jela-čićevim konjem, iz bukare se dobro vino pije, a „Najbolji hrvatski tamburaši” guslaju nad Vukovarom. Kad Marko Perković zgrabi mikrofon sa strofami „Nećete u Čavoglave, dok smo živi mi”, začme suze livati i zagrebačko nebo. Tuste su godinaste kaplje, parapla, nejlonske torbe, vriće, kape se lovu na brzinu, ali nigdor ne pre-stane svečevanjem. Polag nas žena sridnjih ljet koraca na ritam. Mokri su joj vlasi i rublje, ali gazi, ne daleko polugoli dičaki zaviju... Mobiteli zvonu na sve strane, i nam javlja prijatelj da na televiziji

nestaje signala. Mi, ki stojimo i uživamo na trgu, čudimo se, polag ovakove tehnike i to je moguće? A naravno, pak i to, kako Klapa Hrvatske bojne mornarice Sv. Juraj po direktivi ne smi sudjelovati na Skupu i tako se otpovida u zadnjem trenutku njev nastup! U pauzi Thompsonovih najlipših pjesam, u ime organizatorov sve okupljene pozdravlja predsjednik Udruge 100-postotnih hrvatskih vojnih invalidov Domovinskoga boja I. skupine, Đuro Glogoški: – Mjesecima nema razumijevanja za branitelje, ali nismo mi u Savskoj samo zbog hrvatskih branitelja nego zbog svakog malog čovjeka koji živi u Hrvatskoj. U četvrtak je 200. dan prosvjeda. Premijeru dajemo rok do tog dana da otvori dijalog, ali javno, pred medijima, da se izbjegnju manipulacije, laži i obmane kojima se njegova Vlada služi. Nakon isteka roka, podsjećam na riječi koje smo zadnji put izrekli na ovome mjestu: da je mali korak od Trga bana Jelačića

do Trga svetog Marka. Ako ne možete osigurati budućnost hrvatskom narodu, odstupite, ako ne prije, onda na Dan državnosti 30. svibnja. A mi, mi ćemo ostati u Savskoj sve dok ne napravimo društvo

Najbolji hrvatski tamburaši pri svirki

Đuro Glogoški pozdravlja skup

po mjeri svakog čovjeka u Hrvatskoj, rekao je jedini govorač skupa.

– U boj, u boj za narod svoj... Vukovar, Vukovar, Vukovar... – odgovara publika. Ulje na plamen su riči hrvatskoga glumca Božidara Alića ki zagrmi: – Još smo glas, ja, ti, mi kraljevi! Mi Hrvati!... Na to slijedu najlipše strofe Perkovićeve pjesmarice u kojoj se objamu hrvatski kraji.

U žuto-zlatnoj svitlini blista Jelačićev plac iako ga noć štruka pod svoj črni plašč. Rašicaju se branitelji, groteskno med pojačaniami redi policijskih snag. – Dobro da nisu tenke poslali – hiti rečenicu prema uniformistom jedan razjadani bivši borac i svak nastavlja svoj put do parkirališća. Otud busi sortiraju domom putnike, istrudjene veterane, na sve kraje Hrvatske u nediljnoj zori. Na kraju još jedne „ofenzive”...

BUDIMPEŠTA – Općeprosvjetno središte „Attila József” i Hrvatska samouprava XIII. okruga u prostorijama narečenoga središta 15. svibnja, s početkom u 18 sati priređuju predstavljaju hrvatske zajednice. U programu nastupa scenski umjetnik Stipan Đurić i HOŠIG-ov Tamburaški sastav. U drugome dijelu večeri predstavlja se i slovačka zajednica.

ŠELJIN – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave prvi put će se prirediti Proljetni festival u nedjelju, 31. svibnja 2015. godine, u gradskome Društvenom domu. Program kulturno-folklorne priredbe započet će u 15 sati svetom misom na hrvatskom jeziku. Potom je povorka od crkve do Društvenog doma. U 16.30 počinje kulturni program na koji se očekuju KUD-a Drava, Biseri Drave, grubišnopolski, suhopolski, harkanjski, kupinačkorkraljevački KUD, Zlatne noge i Šeljinski tamburaši. Na kraju dana od 20 sati svakoga čeka plesačnica uza svirku nazočnih orkestrara.

SERDAHEL – Hrvatsko izvorno društvo Mura 16. svibnja organizira Dan starih tradicija „Kako je to bilo negda” prilikom kojeg će biti prikazani nekadašnji obrti pomurskih Hrvata. Na obali rijeke Mure mještani Stjepan Horvat, predstaviti će nekadašnje ispiranje zlata na Muri, a članovi Društva „halasa” prikazat će kako se lovila riba velikim mrežama. Zatim slijedi piknik uz gostovanje sepetničkoga Pjevačkoga zbora „Veseli zbor”.

PETROVO SELO – Ognjogasci kotara Kermenda će ove subote u dotičnom selu imati svoje naticanje od devet uri. Već od deset muških grupov i tri hrvatske ženske jedinice će izmiriti svoju moć i brzinu u štafeti, i u skupaspravljanju motora ter fajbegarske šprice, a svoju modernu tehniku u gašenju ognja će predstaviti fajbegari iz partnerske općine Pinkovca. Zvana toga podilit će se i nagrade, priznanja i jubilarne medalije.

BUDIMPEŠTA – Croatica d. o. o. i pečuški Orkestar Vizin pozivaju vas na hrvatsku plesačnicu, koja će biti u srijedu, 20. svibnja, u 18 sati u Croaticinoj višenamjenskoj prostoriji na prvome katu. Plesove predstavlja i plesačnicu vodi Vesna Velin. Ulaz je besplatan.

POZIVNICA

Kaniška Hrvatska samouprava i Hrvatska samouprava Zalske županije srdačno Vas pozivaju na

SUSRET HRVATSKIH ZBOROVA S NASLOVOM „MARIJU POZDRAVLJAMO”

koji će se prirediti

u nedjelju, 17. svibnja 2015., s početkom u 15 sati

u kaniškoj crkvi Srca Isusova

Program:

U 15 sati: Misa na hrvatskom jeziku

predvodit će je: **Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale,**

U 16 sati: Koncert zborova.

Sudjeluju: Pjevački zborovi iz Koprivnice, Fićehaza, Kerestura, Letinje, Mlinaraca, Petribe, Pustare, Sepetnika, Serdahela, Sumartona i Kaniže, zajednički zbor keresturske i serdahelske djece te kaniški Tamburaški sastav.

BUDIMPEŠTA – U rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, u ponedjeljak, 18. svibnja, s početkom u 18 sati upriličit će se susret s ministrom turizma Republike Hrvatske Darkom Lorencinom. Na susretu će nazočiti hrvatski veleposlanik u Budimpešti Gordan Grlić Radman, ravnateljica Turističke zajednice Kvarnera Irena Perišić Živadinov, voditelj budimpeštanskoga predsjedništva Hrvatske turističke zajednice Marin Skenderović i brojni uzvanici.

BUDIMPEŠTA – Hrvatsko kazalište u Pečuhu i Savez narodnih kazališta u Mađarskoj u ponedjeljak, 18. svibnja 2015., s početkom u 19.30 sati u kazališnoj dvorani „Bethlen Téri Színház” (1071 Budapest, Bethlen Gábor tér 3), priređuju predstavu krimi komediju Agathe Christie Mišolovka, u režiji Ivana Funka.

PEČUH – U svečanoj dvorani Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krležu 25. travnja, u povodu 100. obljetnice rođenja učitelja, kantora i zborovođe Ladislava Matušeka, nastupili su KUD Tanac, kukinjski KUD Ladislava Matušeka te Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa uz pratnju njihova orkestra.